6. Analiza stanu gospodarki odpadami na terenie powiatu inowrocławskiego

6.1. Odpady komunalne

6.1.1. Rodzaje, źródła powstawania, ilość i jakość wytworzonych odpadów

Odpady komunalne, zgodnie z definicją zawartą w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.), to odpady powstające w gospodarstwach domowych, z wyłączeniem pojazdów wycofanych z eksploatacji, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206) wyróżnia się 41 rodzajów odpadów komunalnych, z czego 14 rodzajów zaliczono do grupy odpadów niebezpiecznych wymagających specjalnego traktowania (np. niektóre zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne, baterie i akumulatory, przeterminowane środki ochrony roślin czy przeterminowane lekarstwa). Istotne znaczenie w grupie odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne posiadają zmieszane odpady komunalne (wytwarzane w największej ilości), a także odpady ulegające biodegradacji, odpady wielkogabarytowe, z czyszczenia ulic i placów, odpady z targowisk, szkło, papier i tektura, tworzywa sztuczne, metale.

Odpady komunalne powstają przede wszystkim w gospodarstwach domowych oraz w obiektach infrastruktury, takich jak: handel, usługi, zakłady rzemieślnicze, szkolnictwo, targowiska, zakłady produkcyjne w części socjalnej i inne.

Z informacji zawartych w „Planie gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023" wynika, że jeden mieszkaniec terenów wiejskich wytwarza rocznie średnio 180 kg odpadów komunalnych, mieszkaniec małego miasta (poniżej 50 tys. osób) 250 kg tego rodzaju odpadów, natomiast mieszkaniec dużego miasta (powyżej 50 tys. osób) 330 kg. Zatem całkowita potencjalna masa odpadów komunalnych wytworzonych na terenie powiatu inowrocławskiego w 2011 r. kształtowała się na poziomie ok. **43 304,1 Mg**.

Główny strumień odpadów komunalnych stanowią niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne, które pod względem składu morfologicznego często zawierają różne rodzaje odpadów niebezpiecznych. W poniższej tabeli przedstawiono informacje o zbiórce tego rodzaju odpadów na terenie powiatu inowrocławskiego w latach 2008-2010.

Tabela 33 Zmieszane odpady komunalne zebrane na terenie powiatu inowrocławskiego

Jednostka administracyjna	2008		2009		2010	
	O	GD	O	GD	O	GD
Miasto Inowrocław	25534,01	19140,48	24778,10	19243,89	22844,55	18064,25
Gm. Dąbrowa Biskupia	375,90	285,98	516,96	264,97	591,40	352,00
Gm. Gniewkowo	3654,84	2763,62	4195,78	3156,82	3795,80	2620,54
Gm. Inowrocław	1494,73	1124,45	1577,42	1228,85	1563,10	1184,28
Gm. Janikowo	3025,56	2242,57	3011,58	2238,57	2934,13	2236,89
Gm. Kruszwica	3651,40	2075,60	3565,16	2350,87	3587,33	2331,64
Gm. Pakość	1317,65	1001,39	1689,93	1109,28	1949,34	1328,68
Gm. Rojewo	245,00	226,80	289,66	271,32	386,80	320,20
Gm. Złotniki Kujawskie	350,46	268,08	288,78	217,49	448,22	345,53
Powiat inowrocławski	**39649,55**	**29128,97**	**39913,37**	**30082,06**	**38100,67**	**28784,01**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS, *dane ankietowe z gmin
O – odpady ogółem; GD – odpady zebrane w gospodarstwach domowych

Dane tabelaryczne wskazują na spadek ilości zbieranych zmieszanych odpadów komunalnych, co zapewne należy wiązać ze zmianami w systemie zbierania odpadów na analizowanym terenie i wprowadzaniem na szerszą skalę selektywnej zbiórki odpadów. Warto podkreślić, że ponad 75% ogółu odpadów zmieszanych zostało zebranych w gospodarstwach domowych, natomiast pozostałe 25% pochodziło z obiektów infrastruktury. Najwięcej zmieszanych odpadów komunalnych odebrano od mieszkańców miasta Inowrocław oraz gmin Kruszwica i Gniewkowo.

Według Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2010 i jego aktualizacji z grudnia 2010 r. ok. 54,65% wszystkich wytworzonych odpadów komunalnych stanowią odpady ulegające biodegradacji, co oznacza, że na analizowanym terenie rocznie mieszkańcy wytwarzają w przybliżeniu **20 822 Mg** tego rodzaju odpadów. Znaczna część tej frakcji jest bezpośrednio zagospodarowywana u źródła, zwłaszcza na terenach wiejskich i w zabudowie jednorodzinnej, gdzie powstające odpady często

są kompostowane w przydomowych instalacjach lub są wykorzystywane do skarmianie zwierząt gospodarskich.

6.1.2. Systemy zbiórki odpadów komunalnych

Zbiórka odpadów komunalnych prowadzona jest na terenie powiatu przez specjalistyczne firmy posiadające zezwolenie na odbiór odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości z terenu danej gminy. Zajmują się one przede wszystkim opróżnianiem pojemników służących zbiórce odpadów zmieszanych, a także prowadzą działalność w zakresie zbiórki selektywnej „u źródła" z wykorzystaniem zestawów worków. Systemem powszechnej zbiórki niesegregowanych odpadów komunalnych na terenie powiatu objętych jest około 85% mieszkańców.

W gminach Powiatu Inowrocławskiego prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów surowcowych. Segregacja odpadów wiąże się oczywiście z dużymi nakładami finansowymi. Pomimo wysokich kosztów przynosi wiele korzyści mających nie tylko wymiar finansowy, ale przede wszystkim ekologiczny, np. w postaci zmniejszenia strumienia odpadów.

Selektywna zbiórka odpadów w gospodarstwach domowych prowadzona jest systemem „u źródła". Wszystkie gospodarstwa domowe, które zawarły umowy na wywóz odpadów komunalnych z terenu nieruchomości wyposażone są w kolorowe worki przeznaczone do selektywnej zbiórki. Mieszkańcy w zabudowie wielorodzinnej segregują odpady za pomocą rozstawionych zestawów kontenerów. Ponadto zestawy kontenerów rozstawione są przy placówkach oświatowych, administracyjnych oraz sklepach i przystankach autobusowych.

W latach 2010-2011 na terenie powiatu inowrocławskiego zbierano średniorocznie 470 Mg tworzyw sztucznych, 800 Mg szkła oraz 220 Mg papieru i tektury. Średni roczny wskaźnik zbierania odpadów tego rodzaju w przeliczeniu na statystycznego mieszkańca powiatu kształtował się na poziomie 9,03 kg (2,8 kg/Mk tworzyw sztucznych, 4,84 kg/Mk szkła, 1,39 kg/Mk papieru). Niski wskaźnik zbiórki papieru i tektury jest zapewne związany z wykorzystywaniem tego rodzaju odpadów jako paliwa w kotłach grzewczych w obrębie gospodarstw domowych (zwłaszcza w zabudowie jednorodzinnej i na terenach wiejskich). Systemem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych na terenie powiatu objętych jest około 68% mieszkańców.

Ze względu na brak Gminnych Punktów Zbierania Odpadów Niebezpiecznych na niewielką skalę odbywa się zorganizowana zbiórka odpadów niebezpiecznych i problemowych np. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, baterii, przeterminowanych leków, odpadów wielkogabarytowych, zużytych opon.

Obecnie dużym wyzwaniem dla gmin powiatu inowrocławskiego jest dostosowanie systemu gospodarowania odpadami komunalnymi do wymogów określonych w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2012 r. poz. 391). Zgodnie z rozdziałem 3a ww. ustawy, gminy są zobowiązane do zorganizowania odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, a wójt, burmistrz lub prezydent miasta jest obowiązany zorganizować przetarg na odbieranie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości albo przetarg na odbieranie i zagospodarowanie tych odpadów. W efekcie odbiorem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie gmin o liczbie mieszkańców poniżej 10 000 zajmować się będzie tylko jedna firma, która uprzednio zostanie wyłoniona w trybie przetargowym i zawrze stosowną umowę z władzami gminy. Ustawa nakłada na gminę liczne obowiązki związane m.in. z prowadzeniem i rozwijaniem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w tym odpadów ulegających biodegradacji. Gmina jest zobowiązana w art. 3c do ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji i przekazywanych do składowania do dnia 16 lipca 2013 r. - do nie więcej niż 50% wagowo całkowitej masy tych odpadów przekazywanych do składowania, oraz do dnia 16 lipca 2020 r. – do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy tych odpadów przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r. Warto podkreślić, że w artykule 3, gminy zostały zobowiązane do zapewnienia czystości i porządku na swoim terenie oraz do tworzenia warunków niezbędnych do ich utrzymania, w szczególności przez zapewnienie budowy, utrzymania
i eksploatacji własnych lub wspólnych z innymi gminami regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. W przypadku powiatu inowrocławskiego zadaniem gmin jest tworzenie systemów gospodarowania odpadami komunalnymi, w ramach utworzonych regionów gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK)

Według Planu Gospodarki Odpadami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2012-2017, z perspektywą na lata 2018-2023 powiat inowrocławski podzielony zostanie pomiędzy dwa regiony: 5 Region Bydgosko-Toruński i 6 Inowrocławski. Do 1 stycznia 2016 r. funkcjonować będą te dwa regiony, natomiast od 1 stycznia 2016 r. tj. od uruchomienia Zakładu termicznego Przekształcania Od-

padów (ZPTOK) dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitarnego Region 5 (Bydgoski) i Region 7 (Toruński) zostaną połączone w Region 5 (Bydgosko-Toruński), co zapewni strumień odpadów dla ZPTOK. Zakończenie budowy oraz uruchomienie Zakładu Termicznego Przekształcenia Odpadów Komunalnych dla Bydgosko-Toruńskiego Obszaru Metropolitalnego planowane jest na koniec 2015 roku.

W skład 5 Regionu Bydgosko-Toruńskiego wchodzą gminy (powiatu inowrocławskiego): gm. Dąbrowa Biskupia, m. i gm. Gniewkowo, m. i gm. Pakość, gm. Rojewo, gm. Złotniki Kujawskie. Na terenie gminy Pakość znajduje się instalacja pełniąca rolę instalacji regionalnej i zastępczej. Instalacja w Giebni koło Pakości to duże składowisko odpadów oraz kompostowania odpadów zielonych. Według PGO województwa kujawsko-pomorskiego z 2012 Zakład spełnia kryteria instalacji regionalnej w zakresie składowiska oraz przetwarzania odpadów zielonych. Przedsiębiorstwo Usług Gminnych sp. z o.o. w Pakości planuje budowę zakładu demontażu odpadów wielkogabarytowych i przetwarzania zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz budowę instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów.

W skład 6 Regionu Inowrocławskiego wchodzą gminy (z powiatu inowrocławskiego): m. Inowrocław, gm. Inowrocław, m. i gm. Janikowo, m. i gm. Kruszwica. Rolę regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych pełni instalacja w Inowrocławiu, która spełnia obecnie wszystkie kryteria instalacji regionalnej. Działa w oparciu o sortownię odpadów zmieszanych i osobno sortownię odpadów selektywnie zebranych. Zakład prowadzi stabilizację odpadów biodegradowalnych wydzielonych w sortowni, w oparciu o proces kompostowania, oraz oddzielnie kompostuje odpady zielone w kompostowni kontenerowej. Na terenie zakładu jest składowisko spełniające kryteria instalacji regionalnej. Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. w Inowrocławiu w celu zwiększenia efektywności działania planuje budowę i wyposażenie sortowni odpadów, instalacji do odzysku odpadów oraz maszyn i urządzeń dla Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych w Inowrocławiu, przy ul. Bagiennej 77. Ponadto planowane jest zamknięcie i rekultywacja 1 części kwatery Nr I, modernizacja linii kompostowniczej, przygotowanie do eksploatacji kwatery Nr II, zamknięcie i rekultywacja 2 części kwatery Nr I.

Na terenie powiatu inowrocławskiego działalność w zakresie zbiórki odpadów prowadzą następujące firmy:

Dąbrowa Biskupia

- Zakład Gospodarki Komunalnej „GRONEKO" S.C. w Mikorzynie,
- Przedsiębiorstwo Komunalne SANIKONT w Inowrocławiu,
- „REMONDIS Bydgoszcz „ Sp. z o.o. w Bydgoszczy,

Gmina Inowrocław

- Gminny Zakład Komunalny Inowrocław z/s w Kruśliwcu,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sanikont w Inowrocławiu,
- Usługi Komunalne Czarsyn w Inowrocławiu,
- Sanitrans R. Wolski – Białe Błota,
- „Remondis Bydgoszcz" sp. z o.o. z Bydgoszczy,
- PGKiM Inowrocław sp. z o.o. z Inowrocławia,

Kruszwica

- Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o., Kruszwica,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sanikont w Inowrocławiu,
- Usługi Komunalne Czarsyn w Inowrocławiu,
- Sanitrans R. Wolski – Białe Błota,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „EMPEGIEK" Sp. z o.o. Radziejów
- Firma Handlowo Usługowa „WIMAR", Kłopot,

Miasto Inowrocław

- PGKiM Inowrocław sp. z o.o. z Inowrocławia,
- Przedsiębiorstwo Komunalne SANIKONT z Inowrocławia,
- Zakład Budowlany Wielobranżowy STANZEW z Turzan,
- Zakład Zieleni z Sikorowa,

Gniewkowo
- ALBA Śląsk Sp. z o.o., Filia w Toruniu,
- Przedsiębiorstwo Komunalne SANIKONT z Inowrocławia,
- PGKiM Inowrocław sp. z o.o. z Inowrocławia,
- „Remondis Bydgoszcz" sp. z o.o. z Bydgoszczy,
- Sanitrans R. Wolski – Białe Błota,

Janikowo
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Spółka z o.o. w Janikowie,
- Sanitrans R. Wolski – Białe Błota,
- Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "TĘCZA" z Pakości,
- „Remondis Bydgoszcz" sp. z o.o. z Bydgoszczy,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sanikont w Inowrocławiu,
- Firma Handlowo Usługowa „WIMAR", Kłopot

Pakość
- Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o. Pakość
- Sanitrans R. Wolski – Białe Błota,
- PGKiM Inowrocław sp. z o.o. z Inowrocławia,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sanikont w Inowrocławiu,
- „Remondis Bydgoszcz" sp. z o.o. z Bydgoszczy,

Rojewo
- ALBA Śląsk Sp. z o.o., Filia w Toruniu,
- „Remondis Bydgoszcz" sp. z o.o. z Bydgoszczy,

Złotniki Kujawskie
- „Remondis" sp. z o.o. Bydgoszcz,
- Przedsiębiorstwo Komunalne Sanikont w Inowrocławiu,
- Sanitrans R. Wolski – Białe Błota,
- Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej sp. z o.o. Inowrocław.

6.2. Odpady azbestowe

Wyroby zawierające azbest, które znajdują się w obiektach budowlanych można użytkować w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi do końca roku 2032. W celu sukcesywnego eliminowania wyrobów azbestowych z terenu gmin niezbędne jest opracowanie „programu usuwania azbestu". Pierwszym etapem jest przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów azbestowych zlokalizowanych na terenie gminy. Obowiązujące w tym zakresie przepisy prawa zobowiązują właścicieli, zarządców lub użytkowników wieczystych nieruchomości do:

- przedłożenia "Informacji o wyrobach zawierających azbest" odpowiednio wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta, bądź marszałkowi województwa w przypadku przedsiębiorcy,
- przeprowadzenia kontroli stanu tych wyrobów i sporządzenia oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Na terenie powiatu zinwentaryzowano w sumie **2 385 901** m^2 tj. ok. **28 321,31Mg** wyrobów azbestowych.

Tabela 34 Ilość zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych na terenach gmin powiatu inowrocławskiego

Gmina	m^2	Mg
Pakość	207604	2287
Rojewo	200968	2210,6
Janikowo	144160	2162,41
Złotniki Kujawskie	106404	1170,4
M. Inowrocław	51532	721
gm. Inowrocław	378058,5	4622,507
Dąbrowa Biskupia	219619,5	3294,3

Gniewkowo	601992	6621,9
Kruszwica	475562,76	5231,19
RAZEM	**2 385 901**	**28321,31**

Źródło: Urzędy Gmin, Programu usuwania azbestu

W latach 2009-2011 z terenu powiatu usunięto w sumie **68,354** Mg odpadów azbestowych. Ilość usuniętych odpadów azbestowych z poszczególnych gmin przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35 Wyroby azbestowe usunięte z terenu gmin w latach 2009-2011

Gmina	Razem [Mg]
Pakość	19,642
Rojewo	7,452
Janikowo	41,26
Złotniki Kujawskie	b.d.
M. Inowrocław	b.d.
Gm. Inowrocław	0
Dąbrowa Biskupia	0
Gniewkowo	b.d.
Kruszwica	0
Razem	**68,354**

Źródło: Urzędy Gmin

6.3. Instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów

Podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych i innych odpadów, nie będących odpadami niebezpiecznymi, na terenie powiatu jest ich składowanie na składowiskach odpadów (procesy: D1 – składowanie na składowiskach odpadów obojętnych, oraz D5 – składowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne, zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.).

Na terenie powiatu inowrocławskiego funkcjonują następujące składowiska odpadów:

- Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Inowrocławiu, ul. Bagienna 77, 88-100 Inowrocław, zarządzający: Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o., ul. Ks. P. Wawrzyniaka 33, 88-100 Inowrocław – składowisko przewidziane jest jako składowisko docelowe w obszarze RGOK w ramach 6 Regionu Inowrocławskiego;
- Składowisko Odpadów w Giebni, 88-170 Pakość, zarządzający: Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. z o.o., ul. Inowrocławska 14, 88-170 Pakość – przewidziane jest jako instalacja docelowa w obszarze RGOK w ramach 5 Regionu Bydgosko-Toruńskiego.
- Składowisko Odpadów Komunalnych w Stanominie, 88-133 Dąbrowa Biskupia, zarządzający: Urząd Gminy Dąbrowa Biskupia, ul. Topolowa 2, 88-133 Dąbrowa Biskupia – eksploatacja przewidziana jest do czasu wypełnienia,
- Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych w Karczynie gm. Inowrocław - eksploatacja przewidziana jest do czasu wypełnienia,
- Składowisko Odpadów Komunalnych w Jaszczółtowie gm. Rojewo - eksploatacja przewidziana jest do czasu wypełnienia,
- Składowisko Odpadów Innych niż Niebezpieczne i Obojętne w Kaczkowie, 88-140 Gniewkowo, zarządzający: Przedsiębiorstwo Komunalne „Gniewkowo" Sp. z o.o., ul. Kilińskiego 9, 88-140 Gniewkowo – składowisko otrzymało decyzje na zamknięcie; decyzja Marszałka Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 23 stycznia 2012 r., znak: ŚG-I.7241.20.2011/MB – zgoda na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w m. Kaczkowo gm. Gniewkowo;

Ponadto w powiecie znajdują się składowiska przemysłowe:

- Składowisko odpadów nie technologicznych – staw nr 9, ul. Przemysłowa 30, Janikowo, zarządzający: SODA POLSKA CIECH Sp. z o.o., ul. Fabryczna 4, 88-101 Inowrocław;
- Składowisko odpadów z czyszczenia obiektów technologicznych produkcji wapna nawozowego oraz Oddziału Produkcji Soli – staw nr 18 a i b, ul. Przemysłowa 30, Janikowo, zarządzający: SODA POLSKA CIECH Sp. z o.o., ul. Fabryczna 4, 88-101 Inowrocław;

6.4. Problemy w gospodarce odpadami na terenie powiatu inowrocławskiego

Do kluczowych problemów związanych z gospodarką odpadami na analizowanym terenie zaliczyć należy:

- brak objęcia systemem zbiórki odpadów komunalnych wszystkich ich wytwórców (w zakresie zmieszanych odpadów komunalnych i odpadów segregowanych);
- brak gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON);
- nierównomierny stopień wdrożenia systemów zbiórki odpadów niebezpiecznych i problemowych na terenie poszczególnych gmin (odpady wielkogabarytowe, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, przeterminowane lekarstwa, baterie i akumulatory);
- brak w większości gmin wdrożonej selektywnej zbiórki odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, skutkujący ich dalszym unieszkodliwianiem na składowiskach odpadów;
- powolne tempo oczyszczania gmin z wyrobów zawierających azbest;
- nielegalne pozbywanie się odpadów przez część mieszkańców i tworzenie tzw. dzikich wysypisk śmieci;
- problemy z zapewnieniem środków na rozwój i utrzymanie systemu gospodarki odpadami.

6.5. Pozostałe odpady (grupy 1-19)

Odpady zaliczane do grup 1-19 stanowią odpady gospodarcze powstające w różnych sektorach gospodarki narodowej. Gospodarowanie nimi polega, podobnie jak w przypadku odpadów komunalnych, na zbieraniu, transporcie, odzysku i unieszkodliwianiu. Odpowiedzialność za prawidłowe i zgodne z zasadami ustawy o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.) postępowanie z tymi odpadami spoczywa na prowadzącym działalność gospodarczą, jako wytwórcy odpadów. Podmioty gospodarcze mają obowiązek sporządzenia i przekazania Marszałkowi Województwa sprawozdania rocznego w zakresie danych o rodzajach i ilościach oraz sposobach gospodarowania odpadami. Odpady gospodarcze stanowiły prawie 92% ogółu odpadów wytworzonych na terenie Polski w 2010 roku[34].

Wśród odpadów gospodarczych wytwarzanych na terenie powiatu inowrocławskiego, największe znaczenie (pod kątem ilości odpadów poddanych poszczególnym procesom odzysku i unieszkodliwiania w 2010 r.) miały następujące grupy odpadów[35]:

- grupa 02 (odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności),
- grupa 01 (odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin),
- grupa 17 (odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych)),
- grupa 10 (odpady z procesów termicznych),
- grupa 12 (odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzysz sztucznych),
- grupa 07 (odpady z produkcji, przygotowania, obrotu i stosowania produktów przemysłu chemii organicznej),
- grupa 15 (odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nie ujęte w innych grupach),
- grupa 19 (odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych),
- grupa 16 (Odpady nie ujęte w innych grupach).

[34] Ochrona środowiska 2011, GUS, Departament Badań Regionalnych i Środowiska, Warszawa 2011
[35] grupy zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2001 r. Nr 112, poz. 1206)

Tabela 36 Lista posiadaczy odpadów prowadzących instalacje do ich odzysku lub unieszkodliwiania

Lp.	Instalacja	Proces	2010		2011	
			Odpady poddane procesowi [Mg]	Odpady powstające w procesie [Mg]	Odpady poddane procesowi [Mg]	Odpady powstające w procesie [Mg]
1	Spółka Wodno-Ściekowa Kruszwica, Szarlej	R3	632,0000		590,000	
2	Huta Szkła Gospodarczego Irena S.A. Ul. Szklarska 9, 88-100 Inowrocław	R5	9438,800		1272,100	
3	Przedsiębiorstwo Usług Gminnych Sp. Z O.O. – Pakość Ul. Inowrocławska 14,	R3, R15,	6 450,100	5 714,6500		
4	Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo - Usługowe "Plast - Mar" Marek Margielewski, Jacewo 75, 88-100 Inowrocław	R5,	4 695,8000			
5	Zakład Produkcji Materiałów Budowlanych Promax Sp. z o.o. Giebnia 25, 88-170 Pakość	R14,	6,4790		7,3000	
6	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Auto - Complex Andrzej Lewandowski Wielowieś 89, 88-140 Gniewkowo	R15	224,5250	222,5160		
7	SKUP METALI KOLOROWYCH JAN STEFAŃSKI Ul. POZNAŃSKA 22, 88-150 KRUSZWICA	R4,	143,400	143,500		
8	"Noteć" Fabryka Maszyn I Urządzeń Do Przemysłu I Górnictwa Odlewnia Żeliwa Bernard Urbaniak Ul. Fabryczna 4, 88-170 Pakość	R14	274,800			
9	Zaptech S.J. Sobańscy Ul. Przemysłowa 8, 88-160 Janikowo	R3, R15	2 887,2917	29,080		
10	"Szop" S.C. Andrzej Brończak, Piotr Brończak, Waldemar Wolniewicz, Latkowo 34, 88-100 Inowrocław	R2, R3	19,0930	1,3930		
11	Zakład Usługowo - Handlowy "Rodam" Danuta Lewandowska (1-1736) Ul. Batkowska 5, 88-100 Inowrocław	R14	21 212,600			
12	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej I Mieszkaniowej Sp. Z O.O. Ul. Ks. P. Wawrzyniaka 33, 88-100 Inowrocław	R3, R15	13 686,2800	8 445,0400		
13	Polplast Krzysztof Goralewski , Wielowieś 28, 88-140 Gniewkowo	R14	32,100	4,200		
14	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "U Kowala" Izabela Zwierzychowska Niszczewice 49, 88-180 Złotniki Kujawskie	R15	4,1747	4,170	18,2500	18,254
15	P.P.H.U. Atrax Ii Dariusz Bernat, Ul. Budowlana 19 A, 88-100 Inowrocław	R15	568,718	568,7180		
16	Cronimet Pl Sp. Z O.O. Kłopot 10 A, 88-100 Inowrocław	R12, R15	39 342,4630	39 342,4630		
17	Zakład Usługowo - Handlowy "Inowap" Roman Lewandowski Ul. Batkowska 5, 88-100 Inowrocław	R14	8 095,4000		14 585,700	
18	Industrial Technology Investments Poland Sp. Z O.O. Wielowieś 28, 88-140 Gniewkowo	R3, R14	1 091,9000	29,600		
19	Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowo - Usługowe "Marpol" Urszula Pogorzały, Balczewo 48, 88-110 Inowrocław	R1	390,00			

20	Złotecki Sp. Z O.O. Żelechlin 2, 88-111 Rojewo	R4	34,000			
21	Pw "M-Plast" Balczewo 46a, 88-110 Inowrocław 2	R5, R15	1 728,5880			
22	Agrogaz Sp. Z O.O. Ul. Poznańska 62/64, 60-853 Poznań	R3	91006,59		30669,67	
23	P.P.H.U. "Paradowscy" S.C. Anna Paradowska, Wojciech Paradowski Ul. Kościelna 10, 88-140 Gniewkowo	R1, R15	32,500	0,6900	35,000	0,450
24	BOROWIAK Sp. Z O.O. Ul. BAGIENNA 14, 88-100 INO-WROCŁAW	R14	3170,00			
25	Emipak Jarosław Stoliński Sielec 6, 88-160 Janikowo	R5	11,040			
26	Alstal Grupa Budowlana Sp. z o.o., Spółka Komandytowa Jacewo 76, 88-100 Inowrocław	R14	2 338,3700			
27	Struga S.A. w Jezuickiej Strudze, Jezuicka Struga 3, 88-111 Rojewo	D9	35 347,5400	10 920,2700		
	RAZEM		**242 864,552**	**65 426,290**	**32 592,320**	**18,704**

R1 Wykorzystanie jako paliwa lub innego środka wytwarzania energii
R2 Regeneracja lub odzyskiwanie rozpuszczalników
R3 Recykling lub regeneracja substancji organicznych, które nie są stosowane jako rozpuszczalniki (włączając kompostowanie i inne biologiczne procesy przekształcania)
R4 Recykling lub regeneracja metali i związków metali
R5 Recykling lub regeneracja innych materiałów nieorganicznych
R12 Wymiana odpadów w celu poddania któremukolwiek z działań wymienionych w punktach od R1 do R11
R14 Inne działania polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub części
R15 Przetwarzanie odpadów, w celu ich przygotowania do odzysku, w tym do recyklingu
D9 Obróbka fizyczno-chemiczna niewymieniona w innym punkcie niniejszego załącznika, w wyniku której powstają odpady, unieszkodliwiane za pomocą któregokolwiek z procesów wymienionych w punktach od D1 do D12 (np. parowanie, suszenie, strącanie).
Źródło: Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Ponadto na terenie powiatu znajduje się jedna instalacja do termicznego unieszkodliwiania odpadów organicznego pochodzenia zwierzęcego - spalarnia STRUGA S.A. w Jezuickiej Strudze. Produkuje ona energię dzięki instalacji do termicznego unieszkodliwiania odpadów organicznych z termicznym dopalaniem ścieków i gazów złowonnych. W 2010 r. procesowi spalania poddano 18 127,07 Mg odpadów.

7. Zarządzanie Programem ochrony środowiska

7.1. Instrumenty realizacji programu

Polityka ekologiczna opiera się na ustawach, wśród których najważniejsze to: prawo ochrony środowiska, prawo wodne, ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawa o ochronie przyrody, ustawa o odpadach, prawo geologiczne i górnicze, prawo budowlane. Instrumenty realizacji programu ochrony środowiska wynikające z zapisów ustawowych można podzielić na:

- prawne,
- finansowe,
- społeczne,
- polityczne,
- strukturalne.

7.1.1. Instrumenty prawne

Wśród instrumentów prawnych szczególne miejsce mają plany zagospodarowania przestrzennego (prawo miejscowe). Działania władz samorządowych, przedsiębiorstw i innych podmiotów związane z ochroną środowiska muszą być osadzone w realiach obowiązującego planu wojewódzkiego i planów miejscowych.

Zgodnie z ustawą z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 ze zm.) organem stanowiącym i kontrolnym w powiecie jest rada powiatu. Ponadto ustawa przedstawia zakres działania i zadania powiatu. Wśród nich są między innymi sprawy: edukacji publicznej, promocji i ochrony zdrowia, dróg publicznych, gospodarki nieruchomościami, geodezji i kartografii, gospodarki wodnej, ochrony środowiska i przyrody, rolnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego. Zadania powiatu w zakresie ochrony środowiska zawarte w ustawie są przedstawione ogólnikowo, jednakże każde z tych zadań jest uszczegółowione w szeregu innych aktów prawnych, do których przestrzegania powiat jest zobowiązany.

Poniżej wymienione zostały ważniejsze kompetencje organów powiatu w zakresie ochrony środowiska:

Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.):

- starosta jest organem ochrony środowiska,
- opiniowanie projektu uchwały w sprawie programu ochrony powietrza,
- opiniowanie planu działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka występowania przekroczeń dopuszczalnych lub alarmowych poziomów substancji w powietrzu,
- prowadzenie okresowych badań jakości gleby i ziemi,
- prowadzenie obserwacji terenów zagrożonych ruchami masowymi i rejestru zawierającego informacje o tych terenach,
- opracowanie powiatowego programu ochrony środowiska,
- opiniowanie gminnych programów ochrony środowiska,
- uchwalanie powiatowego programu ochrony środowiska,
- sporządzanie raportów z wykonania powiatowego programu ochrony środowiska,
- wprowadzanie ograniczeń lub zakazu używania jednostek pływających na określonych zbiornikach wodnych,
- wyznaczanie obszarów cichych w aglomeracji lub obszarów cichych poza aglomeracja,
- tworzenie obszaru ograniczonego użytkowania dla przedsięwzięć,
- wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu (jako następstwo przekroczenia przez zakład dopuszczalnych norm hałasu)
- nakładanie obowiązku prowadzenia pomiarów wielkości emisji jeżeli przekroczone zostały standardy emisji,
- przyjmowanie zgłoszeń instalacji, z której emisja nie wymaga pozwolenia,
- ustalanie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących eksploatacji instalacji, z których emisja nie wymaga pozwolenia,
- nakładanie na zarządzającego drogą, linią kolejową, linią tramwajową, lotniskiem lub portem obowiązków prowadzenia pomiarów poziomów substancji lub energii w środowisku,
- wydawanie pozwoleń: zintegrowanego, na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, wodnoprawnego, na wytwarzanie odpadów,
- orzekanie w sprawie wygaśnięcia, cofnięcia oraz ograniczenia pozwolenia,
- zobowiązanie podmiotu prowadzącego instalację do sporządzenia i przedłożenia przeglądu ekologicznego,
- wydawanie decyzji dotyczącej ograniczenia oddziaływania na środowisko i jego zagrożenia oraz decyzji przywrócenia środowiska do stanu właściwego,
- ustalanie wysokości odszkodowania w razie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości,
- kontrolowanie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska w zakresie objętym właściwością organu,
- występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska.

Ustawa o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zm.):

- zatwierdzanie w drodze decyzji programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi
- przyjmowanie informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami,
- udzielanie w drodze decyzji pozwoleń na wytwarzanie odpadów, które powstają w związku z eksploatacją instalacji,
- zobowiązywanie wytwórców odpadów wytwarzających do 100 kg odpadów niebezpiecznych rocznie do przedłożenia wniosku o zatwierdzenie programu gospodarki odpadami niebezpiecz-

nymi, w przypadku stwierdzenia na podstawie złożonej informacji o wytwarzanych odpadach lub własnych ustaleń, że odpady, ze względu na ich ilość lub rodzaj, mogą powodować zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska,
- udzielanie w drodze decyzji zezwoleń na prowadzenie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
- udzielania w drodze decyzji zezwoleń na zbieranie oraz transport odpadów,
- prowadzenie rejestru posiadaczy odpadów oraz prowadzących działalność w zakresie gospodarowania odpadami, którzy są zwolnieni z obowiązku uzyskiwania zezwoleń na zbieranie, transport, odzysk lub unieszkodliwianie odpadów,
- przyjmowanie informacji o wytworzonych odpadach oraz o sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami, powstałych w wyniku poważnej awarii lub poważnej awarii przemysłowej,
- nakładanie w drodze decyzji na wytwórców odpadów z wypadków obowiązków dotyczących gospodarowania tymi odpadami, w przypadku jeżeli wymagać tego będą względy ochrony życia lub zdrowia ludzi lub względy ochrony środowiska,
- wyrażenia w drodze decyzji zgody na zamknięcie składowiska odpadów lub jego wydzielonej części,
- zatwierdzanie instrukcji eksploatacji składowiska odpadów.

Ustawa o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 ze zm.):
- kierowanie wniosku do WIOŚ o podjęcie działań zmierzających do usunięcia bezpośredniego zagrożenia środowiska,
- rozpatrywanie przynajmniej raz w roku informacji WIOŚ o stanie środowiska na obszarze województwa.

Ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 ze zm.):
- opiniowanie rozwiązań przyjętych w projekcie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa,
- opiniowanie projektu planu miejscowego.

Ustawa o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.):
- prowadzenie rejestru posiadaczy żywych zwierząt gatunków wymienionych w załącznikach A i B rozporządzenia Rady (WE) nr 338/97 z dnia 9 grudnia 1996 r. w sprawie ochrony gatunków dzikiej fauny i flory,
- wydawanie zezwoleń na wycinkę drzew i krzewów na terenie nieruchomości będących własnością gminy,
- starosta jest organem w zakresie ochrony przyrody.

Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145):
- wydawanie decyzji ustalającej linię brzegu z wyjątkiem morskich wód wewnętrznych, wód granicznych oraz śródlądowych dróg wodnych,
- wydawanie na wniosek właściciela wody lub właściciela gruntu sąsiadującego decyzji o rozgraniczeniu gruntów, które były pokryte wodami przed wykonaniem urządzenia wodnego,
- wydawanie na wniosek właściciela ujęcia wody, decyzji ustanawiającej strefę ochronną obejmującą wyłącznie teren ochrony bezpośredniej,
- wydawanie decyzji o legalizacji urządzenia wodnego jeżeli zostało ono wykonane bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego,
- wydawanie decyzji nakazującej przywrócenie poprzedniej funkcji urządzenia wodnego lub likwidację szkód w przypadku nienależytego utrzymywania urządzenia wodnego powodującego zmianę jego funkcji lub szkodliwe oddziaływanie na grunty,
- przygotowywanie projektu uchwały rady powiatu w sprawie wprowadzenia powszechnego korzystania, służącego zaspokajaniu potrzeb osobistych, gospodarstwa domowego lub rolnego, z wód powierzchniowych innych niż publiczne i ustalenia dopuszczalnego zakresu tego korzystania,
- wydawanie decyzji ustalającej szczegółowe zakresy i terminy wykonywania obowiązku utrzymywania urządzeń melioracji wodnych szczegółowych, proporcjonalnie do odnoszonych korzyści przez właścicieli gruntu w przypadku, gdy obowiązek ten nie jest wykonywany,
- wydawanie decyzji nakazujących usunięcie drzew i krzewów z wałów przeciwpowodziowych,

- wydawanie na wniosek właściwej służby decyzji ustanawiającej strefy ochronne urządzeń pomiarowych służb państwowych,
- wydawanie decyzji zatwierdzającej instrukcję gospodarowania wodą.
- wydawanie pozwoleń wodnoprawnych,
- wydawanie decyzji o przeniesieniu prawa własności do urządzenia wodnego.
- wydawanie decyzji zatwierdzającej statut spółki wodnej, bądź odmawiającej jego zatwierdzenia - w przypadku niezgodności statutu spółki z prawem,
- wydawanie decyzji o włączeniu zakładu do spółki wodnej,
- sprawowanie nadzoru i kontroli nad działalnością spółek wodnych,
- wydawanie decyzji o rozwiązywaniu zarządu spółki wodnej i wyznaczeniu osoby pełniącej jego obowiązki w wypadku powtarzającego się naruszenia prawa lub statutu.
- wydawanie decyzji o rozwiązaniu spółki wodnej.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 ze zm.):

- udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie,
- prowadzenie publicznie dostępnych wykazów danych o środowisku i jego ochronie
- przygotowywanie decyzji odmawiającej udostępniania informacji o środowisku i jego ochronie.

Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym (Dz. U. z 1999 r. Nr 66, poz. 750 z ze zm.):

- wydawanie kart wędkarskich i kart łowiectwa podwodnego,
- zezwalanie w drodze decyzji na przegradzanie sieciowymi rybackimi narzędziami połowowymi więcej niż połowy szerokości łożyska wody płynącej niezaliczanej do wód śródlądowych żeglownych,
- zezwalanie w drodze decyzji na ustawianie sieciowych rybackich narzędzi połowowych na wodach śródlądowych żeglownych, na szlaku żeglownym lub w bezpośrednim jego sąsiedztwie,
- rejestracja sprzętu pływającego, służącego do połowu ryb,
- przygotowywanie wniosku o utworzenie Społecznej Straży Rybackiej oraz projektu regulaminu tej Straży.

Ustawa z dnia 28 września 1991r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59 ze zm.):

- sprawowanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- wydawanie decyzji o wykonaniu na koszt nadleśnictw, zabiegów zwalczających i ochronnych w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, gdy wystąpią w nich organizmy szkodliwe w stopniu grożącym trwałości tych lasów,
- wydawanie decyzji w sprawach przyznania środków z budżetu państwa na finansowanie kosztów przebudowy lub odnowienia drzewostanów, w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa, w których wystąpiły szkody spowodowane pyłami lub gazami przemysłowymi bez możliwości ustalenia winnego, względnie szkody spowodowane klęskami żywiołowymi,
- wydawanie decyzji określającej zadanie właścicieli lasów, którzy nie wywiązują się z obowiązku kształtowania równowagi w ekosystemach leśnych i podnoszenia naturalnej odporności drzewostanów w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa,
- wydawanie decyzji w sprawie przyznania dotacji z budżetu państwa na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów zalesienia gruntów,
- cechowanie drewna pozyskiwanego w lasach nie stanowiących własności Skarbu Państwa i wystawianie właścicielowi lasu dokumentu stwierdzającego legalność pozyskanego drewna,
- wydawanie decyzji o uznanie lasu za las ochronny lub pozbawienie go tego charakteru,
- wydawanie decyzji określającej zadania z zakresu gospodarki leśnej dla lasów rozdrobnionych, o powierzchni do 10 ha nie stanowiących własności Skarbu Państwa, nie posiadających planów urządzenia lasów,
- zlecanie opracowania uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów należących do osób fizycznych lub wspólnot gruntowych i wydawanie decyzji w sprawie uznania lub nie uznania zastrzeżeń lub wniosków, wniesionych w stosunku do tych planów po ich wyłożeniu,

- nadzorowanie wykonywania zadań określonych w uproszczonych planach urządzenia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, a w przypadku ich nie wykonywania, przygotowywanie decyzji zobowiązującej do wykonania obowiązków i zadań zgodnie z tym planem,
- wydawanie decyzji na pozyskanie drewna niezgodnie z uproszczonym planem urządzenia lasu, w przypadkach losowych, na wniosek właściciela lasu nie stanowiącego własności Skarbu Państwa,
- dokonywanie oceny udatności upraw i przekwalifikowanie z urzędu zalesionego gruntu rolnego na leśny.

Ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (Dz. U. z 2005 r. Nr 127 poz. 1066 ze zm.):

- wydawanie w drodze decyzji zezwoleń na odstępstwa od zakazu przetrzymywania zwierzyny,
- wydawanie w drodze decyzji zezwoleń na utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców,
- prowadzenie spraw związanych z wydzierżawianiem obwodów łowieckich polnych, na wniosek Polskiego Związku Łowieckiego,
- ustalanie i rozliczanie łowieckiego czynszu dzierżawnego,
- wydawanie w drodze decyzji zezwoleń na odłów lub odstrzał redukcyjny zwierzyny w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981):

- przyjmowaniem zawiadomień o zamiarze podjęcia wydobywania piasków i żwirów przeznaczonych dla zaspokojenia potrzeb własnych osób fizycznych,
- udzielanie, cofanie i stwierdzanie wygaśnięcia koncesji na wydobywanie kopalin ze złóż nieobjętych własnością górniczą,
- wydawanie decyzji w sprawie przeniesienia koncesji na rzecz innego podmiotu,
- zatwierdzanie projektów robót geologicznych, których wykonanie nie wymaga uzyskania koncesji,
- nakazywanie w drodze decyzji temu, kto uzyskał decyzję o zatwierdzeniu robót geologicznych, wykonanie dodatkowych czynności, w szczególności robót, badań, pomiarów lub pobrania dodatkowych próbek,
- przyjmowanie zgłoszeń projektów robót geologicznych wykonywanych w celu wykorzystywania ciepła Ziemi,
- zatwierdzanie dokumentacji geologicznych złóż kopalin, hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich,
- przyjmowanie dokumentacji geologicznych nie wymagających uzyskania zatwierdzenia w drodze decyzji,
- przyjmowanie corocznych informacji o zmianach zasobów złóż kopalin oraz wydawanie decyzji nakazujących dokonanie obmiaru wyrobisk i przedłożenie operatów ewidencyjnych,
- udzielanie w drodze decyzji zgody na przeklasyfikowanie zasobów złóż kopalin, jeżeli zmiany w okresie sprawozdawczym przekraczają 50% wielkości rocznego wydobycia ze złoża,
- prowadzenie spraw dotyczących ustalania opłat eksploatacyjnych oraz opłat dodatkowych, w przypadku wykonywania działalności z rażącym naruszeniem warunków określonych w koncesji lub zatwierdzonym projekcie robót geologicznych, a także opłat podwyższonych, w przypadku działalności wykonywanej bez wymaganej koncesji albo bez zatwierdzonego projektu robót geologicznych,
- gromadzenie, przechowywanie i udostępnianie informacji geologicznych.

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106 poz. 1002 ze zm.):

- opiniowanie warunków i sposobu pozyskiwania zwierząt wolno żyjących (dzikich) w celu preparowania ich zwłok, przed wydaniem zezwolenia przez marszałka województwa.

Inne zadania realizowane przez Powiat:

- koordynowanie akcji usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest,
- edukacja ekologiczna poprzez m.in.: organizację szkoleń dla mieszkańców, koordynowanie akcji Sprzątanie Świata, pomoc w realizacji szkolnych akcji edukacyjnych.

7.1.1.1. Pozwolenia

Według ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) korzystanie ze środowiska wykraczające poza ramy korzystania powszechnego może być, w drodze ustawy, obwarowane obowiązkiem uzyskania pozwolenia, ustalającego w szczególności zakres i warunki tego korzystania, wydanego przez właściwy organ ochrony środowiska. Organami tymi w Polsce są: wójt, burmistrz lub prezydent miasta, starosta, sejmik województwa, marszałek województwa, wojewoda, minister właściwy do spraw środowiska, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Wśród pozwoleń na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii wyróżnia się: pozwolenia na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, pozwolenia wodnoprawne na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, pozwolenia na wytwarzania odpadów oraz pozwolenia zintegrowane, które są wymagane dla prowadzenia instalacji, której funkcjonowanie, ze względu na rodzaj i skalę prowadzonej w niej działalności, może powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości.

Zgodnie z art. 378 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.) organem ochrony środowiska właściwym do wydawania pozwoleń na wprowadzanie do środowiska substancji lub energii jest starosta.

7.1.1.2. Kontrola przestrzegania prawa

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 ze zm.), kontrolę przestrzegania przepisów o ochronie środowiska oraz badania i oceny stanu środowiska leżą w kompetencji Inspekcji Ochrony Środowiska. Organami Inspekcji są: Główny Inspektor Ochrony Środowiska (powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów) oraz wojewódzki inspektor ochrony środowiska jako organ rządowej administracji zespolonej w województwie.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska przy pomocy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz wojewodowie przy pomocy wojewódzkich inspektorów ochrony środowiska, jako kierowników wojewódzkich inspekcji ochrony środowiska, wchodzących w skład zespolonej administracji wojewódzkiej, wykonują zadania Inspekcji. Podstawowe zadania Inspekcji Ochrony Środowiska to kontrola przestrzegania przepisów prawa o ochronie środowiska, badanie stanu środowiska, w ramach programu Państwowego Monitoringu Środowiska oraz przeciwdziałanie poważnym awariom. Ich realizacja odbywa się, między innymi, poprzez:

- kontrolę przestrzegania przepisów o ochronie środowiska i racjonalnym użytkowaniu zasobów przyrody,
- kontrolę przestrzegania decyzji ustalających warunki użytkowania środowiska,
- udział w postępowaniu dotyczącym lokalizacji inwestycji,
- udział w przekazywaniu do eksploatacji obiektów, które mogą pogorszyć stan środowiska, oraz urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- kontrolę eksploatacji urządzeń chroniących środowisko przed zanieczyszczeniem,
- podejmowanie decyzji wstrzymujących działalność prowadzoną z naruszeniem wymagań związanych z ochroną środowiska, lub naruszaniem warunków korzystania ze środowiska,
- współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji publicznej, obrony cywilnej, a także organizacjami społecznymi,
- organizowanie i koordynowanie Państwowego Monitoringu Środowiska, prowadzenie badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian,
- opracowywanie i wdrażanie metod analityczno-badawczych i kontrolno-pomiarowych,
- inicjowanie działań tworzących warunki zapobiegania poważnym awariom oraz usuwania ich skutków i przywracania środowiska do stanu właściwego,
- uzgadnianie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi[36].

Oprócz inspektorów ochrony środowiska, organami właściwymi w sprawie skarg i interwencji dotyczących środowiska i jego ochrony są m.in.: marszałek województwa, starosta, inspektor nadzoru

36

budowlanego oraz wójt, burmistrz lub prezydent miasta w zakresie właściwym dla tych organów. Podstawowe kompetencje starosty jako organu ochrony środowiska przedstawiono w rozdziale 7.1.1.

7.1.1.3. Monitoring stanu środowiska

Szczególnym instrumentem prawnym stał się monitoring, czyli jakościowy i ilościowy pomiar stanu środowiska. Monitoring był zwykle zaliczany do instrumentów społecznych (informacyjnych), jako bardzo ważna podstawa analiz, ocen czy decyzji. Obecnie, wprowadzenie badań monitoringowych jako obowiązujących przez zapisy w niektórych aktach prawnych czyni je instrumentem o znaczeniu prawnym.

7.1.2. Instrumenty finansowe

Do instrumentów finansowych należą przede wszystkim: opłata za gospodarcze korzystanie ze środowiska, administracyjna kara pieniężna i fundusze celowe.

7.1.2.1. Opłaty za gospodarcze korzystanie ze środowiska

Opłaty te pełnią funkcje prewencyjne i redystrybucyjne. *Funkcja prewencyjna* realizowana jest poprzez zachęcanie podmiotów (dotyczy to podmiotów gospodarczych) do wyboru technologii, lokalizacji produkcji, instalowania urządzeń ochronnych oraz oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych w sposób najodpowiedniejszy z punktu widzenia ochrony środowiska. *Funkcja redystrybucyjna* polega na gromadzeniu i przemieszczaniu środków finansowych przeznaczonych na cele ochrony środowiska. Opłaty pobierane są za:

- wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
- pobór wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- składowanie odpadów,
- wyłączanie gruntów rolnych i leśnych z produkcji,
- usuwanie drzew i krzewów.

Opłaty trafiają do funduszy celowych (fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz fundusz ochrony gruntów). Pobierają je organy administracji (np. Urząd Marszałkowski, organ miasta) lub jak w przypadku gruntów rolnych i leśnych, wnoszone są bezpośrednio do funduszu celowego. Podmiot korzystający ze środowiska ustala we własnym zakresie wysokość należnej opłaty (według stawek obowiązujących w okresie, w którym korzystanie ze środowiska miało miejsce) i wnosi ją na rachunek właściwego urzędu marszałkowskiego. Osoby fizyczne nie będące przedsiębiorcami ponoszą opłaty za korzystanie ze środowiska w zakresie, w jakim to korzystanie wymaga pozwolenia na wprowadzanie substancji lub energii do środowiska oraz pozwolenia wodno-prawnego na pobór wód w rozumieniu przepisów ustawy Prawo wodne. Podobne opłaty pobiera się na podstawie przepisów prawa górniczego i geologicznego za działalność koncesjonowaną.

7.1.2.2. Administracyjne kary pieniężne

Kary pieniężne nie są sensu stricte środkiem ekonomicznym, są raczej związane z instytucją odpowiedzialności prawnej. Spełniają jednak funkcje podobne do opłat. Kary pobiera się w tych samych sytuacjach co opłaty, lecz za działania niezgodne z prawem. W odniesieniu do wód, powietrza, odpadów i hałasu, karę wymierza wojewódzki inspektor ochrony środowiska, a w odniesieniu do drzew i krzewów - organ gminy lub w wyjątkowych sytuacjach starosta. Stawki kar zwykle są kilkakrotnie wyższe niż opłaty i trafiają do funduszy celowych. Ustawa prawo ochrony środowiska przewiduje możliwość odraczania, zmniejszania lub umarzania administracyjnych kar pieniężnych.

7.1.2.3. Fundusze celowe

Opłaty i kary zasilają fundusze celowe. Dla gmin i powiatów istotne znaczenie mają fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej: NFOŚiGW w Warszawie i WFOŚiGW w Toruniu. Możliwe jest także wykorzystanie instrumentów nie będących w kompetencji władz powiatu, poprzez porozumienie się z partnerami, w kompetencjach, których znajdują się dane instrumenty (wojewoda, samorząd wojewódzki).

7.1.2.4. Analiza źródeł finansowania Programu ochrony środowiska

Źródłami finansowania niniejszego Programu będą zarówno środki krajowe (także w ramach budżetów jednostek samorządowych) jak i dofinansowanie zewnętrzne (unijne). Duże znaczenie w realizacji ustaleń niniejszego programu będą miały publiczne środki finansowe, dysponowane przez samorządy lokalne i (częściowo) samorząd województwa w ramach działalności ich organów i podmiotów komunalnych oraz środki prywatne, inwestowane przez przedsiębiorców. Jednak w obliczu wdrażania wielu programów operacyjnych na poziomie krajowym i regionalnym, zdecydowanie największe znaczenie mają obecnie środki unijne, zgromadzone we wspólnotowych funduszach (Fundusz Spójności oraz Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego) i wdrażane przez szereg tematycznych programów operacyjnych szczebla krajowego (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich i in.) i regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego). Obowiązek wdrażania zawartych w programie ustaleń oraz wymagań wspólnotowych (m.in. w zakresie gospodarki wodno-ściekowej czy odpadowej) leży głównie na samorządach lokalnych i przedsiębiorstwach, jako końcowych beneficjentach tych funduszy.

Poza środkami własnymi oraz możliwym dofinansowaniem zewnętrznym, realizację zadań służących ochronie środowiska można finansować także z innych finansowych mechanizmów międzynarodowych (Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego), z krajowych i wojewódzkich funduszy celowych (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej) oraz innych inicjatyw, podejmowanych przez banki krajowe (m. in. premia termomodernizacyjna)[37].

7.1.3. Instrumenty społeczne

Instrumenty społeczne służą realizacji zasady uspołecznienia zarządzania rozwojem powiatu poprzez budowanie i usprawnianie partnerstwa. Z punktu widzenia władz samorządowych umownie wyróżnia się dwie kategorie działań:

- wewnętrzne, czyli dotyczące działań samorządów i realizowane poprzez działania edukacyjne,
- zewnętrzne – polegające na budowaniu komunikacji społecznej (konsultacje, debaty publiczne, kampanie edukacyjne).

7.1.4. Instrumenty polityczne

Do najważniejszych instrumentów politycznych należą zapisy składające się na obowiązującą Politykę Ekologiczną Państwa, Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami dla województwa kujawsko-pomorskiego, Strategię rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego, a także dokumenty składające się na politykę rozwoju powiatu inowrocławskiego: Strategia rozwoju powiatu inowrocławskiego na lata 2007-2015, Plan rozwoju lokalnego powiatu inowrocławskiego na lata 2008-2015.

7.1.5. Instrumenty strukturalne

Jako instrumenty strukturalne określić można strategie i programy wdrożeniowe oraz systemy zarządzania środowiskowego. Dokumentem wytyczającym główne tendencje i kierunki działań w ramach rozwoju gospodarczego, społecznego i ochrony środowiska w skali powiatu jest Strategia rozwoju powiatu inowrocławskiego na lata 2007-2015. Strategia wspomaga proces zarządzania na poziomie lokalnym.

7.2. Organizacja zarządzania środowiskiem

Aktualizacja Programu ochrony środowiska dla powiatu inowrocławskiego jest zarówno planem polityki ochrony środowiska do 2019 r., jak i programem wdrożeniowym na najbliższe 4 lata (2012 - 2015). Program ten z jednej strony uwzględnia kierunki rozwoju poszczególnych działań i ich konsekwencje dla środowiska, a z drugiej strony wytycza pewne ramy tego rozwoju. Oznacza to, że działania realizowane np. w transporcie czy gospodarce komunalnej muszą być brane pod uwagę w pro-

[37] na podstawie Programu ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018, Zarząd Województwa Kujawsko - Pomorskiego, Toruń 2011 r.

gramie ochrony środowiska, a jednocześnie ochrona środowiska wymaga podejmowania pewnych działań w poszczególnych dziedzinach gospodarki i codziennego bytowania mieszkańców powiatu.

7.3. Systemy zarządzania środowiskowego

Koncepcja zarządzania środowiskowego jest odpowiedzią na sytuację, w której konieczna jest nie tylko naprawa zaistniałych już szkód środowiskowych oraz spełnianie wymogów określonych w pozwoleniach na korzystanie ze środowiska, ale także zapobieganie powstawaniu negatywnych oddziaływań i szkód. Na przedsiębiorstwach spoczywa obowiązek samodzielnego definiowania problemów środowiskowych i szukania, z wyprzedzeniem, środków zaradczych. Związane jest to z włączeniem zarządzania środowiskowego do celów strategicznych firmy i przypisanie tych zagadnień do kompetencji zarządu firmy. Idea ta jest realizowana poprzez wprowadzanie systemów zarządzania środowiskiem (systemy sformalizowane - np. normy ISO 14 001, EMAS, lub niesformalizowane - np. Program Czystszej Produkcji). Rolą władz powiatu i poszczególnych gmin mogą być działania inspirujące przedsiębiorstwa do starań o wprowadzenie systemu zarządzania środowiskowego, choć ostateczne korzyści wynikające z jego wprowadzenia powinny znaleźć odzwierciedlenie w sytuacji rynkowej tych przedsiębiorstw. Wspomniane systemy zarządzania środowiskowego polecane są również dla zakładów gospodarki komunalnej oraz instytucji publicznych, w tym starostw powiatowych i urzędów gminnych.

8. Kierunki ochrony środowiska

Aktualny stan środowiska i przewidywane jego zmiany w aspekcie planowanego dalszego rozwoju powiatu wymuszają konieczność realizacji przedsięwzięć proekologicznych. Bardzo ważnym problemem jest dokonanie zobiektywizowanego wyboru celów poprzez ustalenie znaczenia i kolejności rozwiązania problemów z zakresu ochrony środowiska.

Zadania i cele w zakresie ochrony środowiska wyznaczone w powiatowym programie ochrony środowiska muszą pozostawać w ścisłej korelacji z zadaniami wyznaczonymi w programach ochrony środowiska na szczeblu wyższym. W tym przypadku z Programem ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018 oraz Polityką Ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału II - KIERUNKI DZIAŁAŃ SYSTEMOWYCH:

1) Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych;
2) Aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska;
3) Zarządzanie środowiskowe - przystępowanie do systemu EMAS;
4) Zapewnianie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska;
5) Stymulowanie rozwoju badań i postępu technicznego;
6) Odpowiedzialność za szkody w środowisku - „zanieczyszczający płaci";
7) Uwzględnianie aspektów ekologicznych w planowaniu przestrzennym.

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału III - OCHRONA ZASOBÓW NATURALNYCH:

1) Ochrona przyrody - zachowanie bogatej różnorodności biologicznej polskiej przyrody;
2) Ochrona i zrównoważony rozwój lasów - racjonalne użytkowanie zasobów leśnych;
3) Racjonalne gospodarowanie zasobami wody - ochrona gospodarki przed deficytami wody oraz zabezpieczenie przed skutkami powodzi;
4) Ochrona powierzchni ziemi;
5) Gospodarowanie zasobami geologicznymi - racjonalizacja zaopatrzenia ludności oraz sektorów gospodarczych w kopaliny i wody z zasobów podziemnych oraz otoczenie ich ochroną przed degradacją;

Obszary, główne cele i zadania wynikające z rozdziału IV - POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA I BEZPIECZEŃSTWA EKOLOGICZNEGO:

1) Środowisko a zdrowie - dalsza poprawa stanu zdrowotnego mieszkańców w wyniku wspólnych działań sektora ochrony środowiska z sektorem zdrowia oraz nadzór nad instalacjami będącymi potencjalnymi źródłami awarii przemysłowych powodujących zanieczyszczenie środowiska;
2) Jakość powietrza - dążenie do spełnienia zobowiązań wynikających z Traktatu Akcesyjnego oraz Dyrektyw LCP (redukcja emisji z dużych źródeł energii) i CAFE (redukcja emisji pyłu PM10 i PM2,5);

3) Ochrona wód - zapewnienie 75% redukcji całkowitego ładunku azotu i fosforu w ściekach komunalnych; utrzymanie lub osiągnięcie dobrego stanu wszystkich wód, w tym również zachowanie i przywracanie ciągłości ekologicznej wszystkich cieków;
4) Gospodarka odpadami - utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju; zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych; zamknięcie wszystkich składowiska nie spełniających standardów UE i ich rekultywacja; sporządzenie spisu zamkniętych i opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych; eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów;
5) Oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych - dokonanie oceny narażenia społeczeństwa na ponadnormatywny hałas i podjęcie kroków do zmniejszenia tego zagrożenia (podobnie w przypadku oddziaływania pól elektromagnetycznych);
6) Substancje chemiczne w środowisku - stworzenie systemu nadzoru nad substancjami chemicznymi dopuszczonymi na rynek, zgodnie z zasadami Rozporządzenia REACH.

Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018

Dotychczas obowiązywał Program ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2011-2014 z perspektywą na lata 2015-2018", uchwalony przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego Uchwałą Nr XVI/299/11 z dnia 19 grudnia 2011r. Z dniem 24 września 2012 r. Uchwałą Nr XXVI/434/12 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego w sprawie uchwalenia „Planu gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2012-2017 z perspektywą na lata 2018-2023" Wojewódzki plan gospodarki odpadami przestał stanowić integralną część wojewódzkiego programu ochrony środowiska. Stał się dokumentem odrębnym, zgodnym z polityką ekologiczną państwa, krajowym planem gospodarki odpadami i służy realizacji zawartych w nim celów.

Jako podstawowy cel ekologiczny na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego przyjęto zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego regionu w celu poprawy jakości życia jego mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności i konkurencyjności województwa. Jako naczelną zasadę ochrony środowiska województwa kujawsko-pomorskiego, podobnie jak polityki ekologicznej państwa, przyjęto sformułowaną w Konstytucji RP zasadę zrównoważonego rozwoju, czyli takiego rozwoju społeczno-gospodarczego, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia jak i przyszłych pokoleń.

W programie wojewódzkim założono, że osiągnięcie podstawowego celu ekologicznego będzie realizowane za pomocą sformułowanych czterech celów ekologicznych, które są zbieżne z celami Polityki ekologicznej państwa:

1) poprawa jakości środowiska, w tym priorytety:
   - poprawa jakości wód;
   - poprawa jakości powietrza atmosferycznego i ochrona klimatu;
   - poprawa klimatu akustycznego;
   - ochrona przed polami elektromagnetycznymi;
   - ochrona przed poważnymi awariami i poważnymi awariami przemysłowymi.
2) zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii, w tym priorytety:
   - materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość;
   - kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy;
   - wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.
3) ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych, w tym priorytety:
   - prawna ochrona przyrody i krajobrazu;
   - ochrona i zrównoważony rozwój lasów;
   - ochrona powierzchni ziemi i gleb;
   - ochrona zasobów kopalin.
4) działania systemowe w ochronie środowiska, w tym priorytety:
   - edukacja ekologiczna i udział społeczeństwa w ochronie środowiska;
   - rozwój badań i postęp techniczny;
   - planowanie przestrzenne w ochronie środowiska;
   - aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska.

Podczas prac nad aktualizacją programu ochrony środowiska uwzględniono również ustalenia i wytyczne zawarte w innych dokumentach programowych określających wizję i kierunek rozwoju dla powiatu inowrocławskiego. Zaktualizowany program ochrony środowiska w swojej części planistycznej jest ściśle powiązany z ustaleniami Strategii rozwoju powiatu inowrocławskiego na lata 2007-2015 przyjętej Uchwałą nr XIII/129/2007 Rady Powiatu Inowrocławskiego z dnia 27 grudnia 2007 oraz Planem Rozwoju Lokalnego Powiatu Inowrocławskiego na lata 2008-2015, przyjętego uchwałą Rady Powiatu Inowrocławskiego nr XVI/156/2008 z dnia 27 marca 2007 roku.

Strategia rozwoju powiatu inowrocławskiego na lata 2007-2015

Misją powiatu inowrocławskiego jest *„Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez partnerskie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu".*

Misja powiatu realizowana jest poprzez trzy cele strategiczne:

Cel strategiczny 1: Poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców

Cel strategiczny2: Wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki i wykreowanie nowego wizerunku powiatu

Cel strategiczny 3: Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu.

Zrównoważony rozwój powiatu koncentruje się na trzech głównych obszarach:

1. rozwój społeczny,
2. wzrost gospodarczy,
3. ochrona środowiska i racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi.

Wymiar ekologiczny zrównoważonego rozwoju ujęty w Strategii Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego na lata 2007-2015 obejmuje:

- racjonalne korzystanie oraz ochronę zasobów środowiska naturalnego,
- promowanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii w tym elektrowni wiatrowych,
- kreowanie postaw proekologicznych,
- promowanie produkcji żywności ekologicznej.

Cel strategiczny 3. Unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu realizowany będzie za pośrednictwem następujących celów operacyjnych:

3.1. Rozwój infrastruktury drogowej,
3.2. Poprawa jakości transportu publicznego na terenie powiatu,
3.3. Tworzenie warunków do rozwoju społeczeństwa informacyjnego,
3.4. Zachowanie i wzbogacanie zasobów środowiska przyrodniczego,
3.5. Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku,
3.6. Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych.

Plan rozwoju lokalnego powiatu inowrocławskiego na lata 2008-2015

Niniejsze opracowanie ma charakter zintegrowany i zostało przygotowane we współpracy ze wszystkimi samorządami gminnymi z terenu powiatu inowrocławskiego. Do współpracy zaproszono także organizacje pozarządowe, kościoły, instytucje kultury, instytucje oświatowe oraz inne zainteresowane podmioty.

Dokument miał stanowić ułatwienie dla różnych podmiotów z terenu powiatu inowrocławskiego aplikowanie o środki europejskie w perspektywie finansowej Unii Europejskiej na lata 2007-2013. Horyzont czasowy dokumentu wyznaczono na lata 2008-2015.

Przedmiotowy dokument analizuje istotne z punktu rozwoju powiatu dziedziny m.in: środowisko przyrodnicze, uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego, infrastrukturę techniczną (tj. stan systemu komunikacji, infrastruktury technicznej, stopień uporządkowania gospodarki wodno-kanalizacyjnej, energetycznej oraz gospodarki odpadami), stan obiektów dziedzictwa kulturowego
i turystykę. Dokument identyfikuje istotne obszary problemowe w takich kwestiach jak m.in.: infrastruktura techniczna z uwzględnieniem infrastruktury drogowej, gospodarki wodno-kanalizacyjnej, gospodarki odpadami, turystyka, rekreacja i gospodarka. Ważną częścią dokumentu jest lista zadań do zrealizowania w latach 2008-2015, które mają przyczynić się do poprawy m.in.: stanu środowiska naturalnego, systemu komunikacji i infrastruktury, stanu środowiska kulturowego, warunków i jakości życia mieszkańców powiatu inowrocławskiego i stanowią odpowiedź na problemy zidentyfikowane w części diagnostycznej.

Po dokonaniu diagnozy stanu poszczególnych komponentów środowiska na terenie powiatu oraz kierując się uwarunkowaniami zewnętrznymi (obowiązujące akty prawne) i wewnętrznymi (lokalne opracowania planistyczne i strategiczne, stan środowiska przyrodniczego) dokonano wyboru priorytetów ekologicznych. Podobnie jak w Programie ochrony środowiska z planem gospodarki odpadami województwa kujawsko-pomorskiego wyodrębnione zostały cztery główne cele ekologiczne:

- **Cel I – Poprawa jakości środowiska,**
- **Cel II – Zrównoważone wykorzystanie surowców, materiałów, wody i energii,**
- **Cel III – Ochrona i racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych,**
- **Cel IV – Działania systemowe w ochronie środowiska.**

Osiągnięcie celów głównych będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych i zadań w obrębie siedmiu obszarów priorytetowych:

1) Klimat akustyczny, pola elektromagnetyczne i ochrona powietrza,
2) Zasoby wodne i gospodarka wodno-ściekowa,
3) Gospodarka odpadami,
4) Ochrona gleb, powierzchni ziemi i zasobów kopalin,
5) Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
6) Racjonalne użytkowanie zasobów przyrodniczych i ochrona dziedzictwa przyrodniczego,
7) Edukacja ekologiczna, poważne awarie i poważne awarie przemysłowe.

Przedsięwzięcia zaproponowane w obrębie wymienionych obszarów w przyszłości przyczynią się do poprawy stanu środowiska na terenie powiatu inowrocławskiego.

Przyjęte cele powinny być uwzględnione podczas aktualizowania gminnych programów ochrony środowiska jako główne obszary działań lokalnych na rzecz poprawy warunków życia i stanu środowiska przyrodniczego przy zapewnieniu wysokich standardów ochrony środowiska.

9. Lista przedsięwzięć własnych i koordynowanych przewidzianych do realizacji w ramach Programu